

VOORSTEL

Algemeen Bestuur

ONDERWERP	Uitgangspunten en toepassing afsprakenkader begroting 2020	AGENDAPUNT	[Agendapunt]
DATUM	11 februari 2019		
OPENBAAR	ja	BEHANDELD DOOR	M. de Jong
REGISTRATIENUMMER	[Registratienummer]	TELEFOONNUMMER	088-2568129
PORTEFEUILLEHOUDER	Hofland, Arco		

Besluit

[Toelichting]

Voorstel

1. Kennis nemen van de in de bijlage opgenomen technische uitgangspunten behorende bij de begroting 2020.
2. Akkoord gaan met de verhoging van de gemeentelijke bijdrage met € 0,3 mln. (structureel) op basis van het besluit van het algemeen bestuur op 9 juli 2018 over financiële knelpunten op de middellange termijn.
3. Akkoord gaan met het advies om in de ontwerpbegroting 2020, naast het bovengenoemde, een verhoging van de gemeentelijke bijdrage op te nemen van € 120.000 (structureel) vanwege een negatief saldo met betrekking tot vier financiële ontwikkelingen met effect voor de begroting 2020.

Samenvatting

Jaarlijks worden de technische uitgangspunten behorende bij de programmabegroting door het dagelijks bestuur vastgesteld. De set uitgangspunten komt overeen met die van voorgaande jaren en ligt in lijn met de begrotingsrichtlijnen die gemeenten eerder hebben afgegeven aan hun verbonden partijen. De uitgangspunten zijn in de bijlage ter informatie weergegeven.

Voorgesteld wordt om, conform het besluit van het algemeen bestuur op 9 juli 2018, de gemeentelijke bijdrage te verhogen met € 0,3 mln. ter oplossing van de geconstateerde financiële knelpunten op de middellange termijn.

In aanvulling hierop is met het bestuur een nader afsprakenkader overeengekomen, dat voorziet in een afzonderlijke uitspraak over meer dan trendmatige wijzigingen tijdens de ontwerpfase van de begroting. Voorgesteld wordt om een verhoging op te nemen van € 120.000 voor de structurele meerkosten van het totaal van 4 ontwikkelingen met effect voor de begroting 2020.

Het betreft de volgende ontwikkelingen met kostenuitzettingen:

- invoering van arbeidshygiënische maatregelen bij de brandweer, het zogenoemde 'schoon werken' (€ 120.000)
- borging van en voldoen aan wetgeving met betrekking tot informatieveiligheid (€ 100.000)
- verhoging van de premie ongevallenverzekering (€ 100.000)

en een ontwikkeling die leidt tot een kostenbesparing:

- terugname van de HR-functie, o.a. Btw-voordeel (besparing € 200.000)

Aan het algemeen bestuur

Uitgangspunten

Jaarlijks worden de technische uitgangspunten behorende bij de programmabegroting door het dagelijks bestuur vastgesteld. Deze vormen de basis voor het begrotingskader en de daaruit volgende gemeentelijke bijdrage. De uitgangspunten voor de begroting 2020 komen overeen met die van voorgaande begrotingsjaren. De uitgangspunten liggen tevens in lijn met de begrotingsrichtlijnen die gemeenten eerder hebben afgegeven aan hun verbonden partijen.

De uitgangspunten zijn in de bijlage weergegeven. Normaliter worden de uitgangspunten vastgesteld, gehoord het advies van de portefeuillehouders financiën. Zij vergaderen op 6 februari 2019. Gerekend kan worden op een positief advies vanuit dit gremium, aangezien de uitgangspunten overeenkomen met de eerder genoemde begrotingsrichtlijnen.

Verhoging bijdrage in verband met financiële ontwikkelingen (middellange termijn)

Het algemeen bestuur heeft op 12 februari 2018 besloten om, naast de trendmatige ontwikkeling, een verhoging van de gemeentelijke bijdrage van 1,2 mln. op te nemen in de ontwerpbegroting 2019 en deze door te voeren in vier jaarlijkse stappen (2019-2022). Op 9 juli 2018 is de ontwerpbegroting 2019 vastgesteld. Deze verhoging is opgenomen in verband met een vijftal financiële ontwikkelingen. In onderstaande tabel zijn deze ontwikkelingen opgenomen inclusief een korte weergave van in hoeverre het beeld positiever of negatiever is geworden.

Financiële ontwikkelingen	Bijstelling beeld
Meldkamertransitie	Transitievergoeding Rijk hoger dan verwacht Kans op hogere kosten vanwege formatie Per saldo is het beeld wat positiever.
Wijzigingen exploitatie openbaar brandmeldsysteem	Knelpunt onveranderd
Gebrek aan BTW-compensatie op investeringen	Knelpunt onveranderd
Vervanging onroerende activa	De hoogconjunctuur zorgt voor een aanzienlijke stijging van bouwprizen.
Vervanging rijksmaterieel	Knelpunt onveranderd

In de afgelopen tijd is er meer duidelijkheid gekomen over de financiële implicaties van de transitie van de Meldkamer. De transitievergoeding van het Rijk, waarin de restant boekwaarde van het gebouw is meegewogen, is reeds overgemaakt en is hoger dan verwacht. Daar staat tegenover dat het onderzoek naar de benodigde formatie in de nieuwe Meldkamer lijkt te wijzen op mogelijk hogere personeelslasten. Per saldo is het beeld wat positiever geworden.

Voor de vervanging onroerende activa (kazernes) is het beeld ongunstiger. De hoogconjunctuur heeft zich vertaald in een aanzienlijke stijging van bouwprizen, naar verwachting zal VRT ook de komende jaren hiermee geconfronteerd worden.

In totaliteit voor de vijf ontwikkelingen is het beeld ten aanzien van de knelpunten niet wezenlijk veranderd en is er geen aanleiding om af te wijken van de vastgestelde stapsgewijze verhoging van de begroting.

Wat betreft de opbouw van het tekort in de komende jaren, er treedt op een aantal gebieden stagnatie op. Nieuwe inzichten lijken er op te wijzen dat VRT de exploitatie van het openbaar brandmeldsysteem (OMS) niet al in 2020 hoeft te beëindigen maar toch kan blijven exploiteren tot de transitie van de Meldkamer (gepland 2022). Verder schuift nieuwbouw Almelo op in de tijd. Deze zaken zijn niet van invloed op de grootte van het uiteindelijke tekort.

Meer dan trendmatige wijzigingen met effect voor begroting 2020

Op 16 februari 2015 is met het algemeen bestuur een aanvullend afsprakenkader behorende bij de begroting en jaarrekening overeengekomen. Daarin is opgenomen dat in de begrotingsprocedure gelegenheid wordt gecreëerd om een eerste richting te kiezen voor eventuele meer dan trendmatige aanpassingen. De gekozen richting wordt dan nader uitgewerkt en tezamen met de ontwerpbegroting op "going-concernbasis" aangeboden aan de gemeenten.

In de komende periode zijn er de volgende ontwikkelingen die kostenuitzettingen met zich mee brengen:

- Arbeidshygiëne/Schoon werken. Recent internationaal gezondheidsonderzoek onder beroeps brandweermensen heeft laten zien dat blootstelling aan rook en roet o.a. door vervuilde uitrukkleding een verhoogde kans op ziekte geeft. Binnen het arbobeleid valt dit onder de zorg voor de werkgever, onderdeel daarvan is het stimuleren van bewustwording bij het personeel. Door de invoering van arbeidshygiënische

maatregelen (het zogenoemde 'schoon werken') nemen de kosten op jaarbasis toe met € 220.000. Het gaat onder andere om extra investeringen in bluspakken (2^e pak nodig), wasmachines en droogkasten en daarnaast extra inzet op het gebied van wassen. Een deel van de meerkosten heeft betrekking op Troned, deze kosten zijn reeds integraal betrokken in de business case. De overige kosten kunnen deels binnen de begroting worden opgevangen. Er resteert nog een tekort van € 120.000, vooral veroorzaakt door de benodigde aanschaf van een 2^e bluspak voor medewerkers.

- Borging van informatieveiligheid. Het betreft de benodigde aanpassingen in de bedrijfsvoering als gevolg van de invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De extra lasten hiervoor bedragen ca. €100.000, deels voor extra personeel en deels voor nieuw benodigde software. Als onderdeel van het opstellen van de ontwerpbegroting, zal concreet worden gemaakt hoe invulling wordt gegeven aan de borging van informatieveiligheid.
- Verhoging premie ongevallenverzekering. De ongevallenverzekering is in 2013 collectief aanbesteed. Dit ging gepaard met een forse besparing ten opzichte van toen geldende premies. Op het geheel van aanbestede verzekeringen is destijds een bezuiniging van € 130.000 ingeboekt, waarvan ca. € 40.000 betrekking had op de ongevallenverzekering. De huidige polis is per 31 december 2018 afgelopen. Begin 2018 is een aanbestedingstraject gestart, waarop geen enkele partij heeft ingeschreven. Wel was één verzekeraar bereid om onder aangepaste voorwaarden te offeren. Met deze partij is verder onderhandeld, uiteindelijk heeft dit geleid tot een aanzienlijke premiestijging van ca. € 100.000. Gedurende de looptijd van de nieuwe verzekering (3 jaar) zal een heroriëntatie plaatsvinden op verzekeringen met als doel de trend in de kostenontwikkeling te kunnen keren.

Daarnaast is er een ontwikkeling die leidt tot een kostenbesparing:

- De terugname van het uitvoerende deel van de HR-functie (nu belegd via een DVO bij Regio Twente) leidt tot een besparing. Met deze overgang van taken treedt een Btw-voordeel op. Daarnaast is er een efficiencywinst door de samenvoeging van deze HR-functie met de werkzaamheden die nu al binnen VRT plaatsvinden op het gebied van HR.

Voorgesteld wordt om dit voordeel in te zetten ten behoeve van de genoemde negatieve ontwikkelingen.

Samengevat geeft dit het volgende beeld:

Ontwikkeling	Impact (jaarlijks)	Dekking aanwezig	Restant
Arbeidshygiëne/Schoon werken	€ 220.000	€ 100.000	€ 120.000
Borging informatieveiligheid	€ 100.000	€ 0	€ 100.000
Verhoging premie ongevallenverzekering	€ 100.000	€ 0	€ 100.000
Terugname van de HR-functie	-/- € 200.000	n.v.t.	-/- € 200.000
Totaal	€ 220.000	€ 100.000	€ 120.000

Gezien het bovenstaande wordt geadviseerd in de ontwerpbegroting een verhoging van de gemeentelijke bijdrage op te nemen van € 120.000 ter dekking van het saldo van de vier ontwikkelingen.

Bijlage(n)

[1, 2, 3]

Enschede, 23 januari 2019

Het dagelijks bestuur

Secretaris,
H.G.W. Meuleman

Voorzitter,
Dr. G.O. van Veldhuizen

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 11 februari 2019

Secretaris,
H.G.W. Meuleman

Voorzitter,
Dr. G.O. van Veldhuizen

Bijlage 1) Financiële uitgangspunten horende bij de begroting 2020

a. Basis begrotingskader 2020

De begroting van het lopende begrotingsjaar vormt in eerste aanleg het financiële kader voor de begroting van het komende begrotingsjaar. Het fundament voor deze begroting is grotendeels neergelegd in het principebesluit tot regionalisering d.d. 22 februari 2012.

b. Loon- en prijscompensatie

De cijfers van de Macro Economische Verkenning (MEV), uitgevoerd door het Centraal Plan Bureau (CPB), dienen als basis voor de berekening van de compensatie van loon- en prijsstijgingen. Voor de begroting 2020 worden de cijfers uit de MEV 2019 van september 2018 gehanteerd.

Loonmutaties

De huidige CAO gemeenten heeft slechts een looptijd tot 1 januari 2019 en daarom wordt uitgegaan van de loonvoet sector overheid uit de MEV. Het CPB gaat uit van een loonstijging van **3,4%** in 2019. Voor 2020 is nog geen prognose afgegeven. Daarom wordt het cijfer voor 2019 ook van toepassing verklaard voor 2020.

Noot:

Het verschil tussen de geraamde en de werkelijke ontwikkeling van de loonsom, voor zover het CAO-ontwikkelingen of mutaties in het stelsel van sociale zekerheid betreft, wordt, indien sprake is van een betekenisvolle afwijking, separaat tussentijds verrekend met de gemeenten.

Prijsmutaties

Voor de prijsmutaties wordt uitgegaan van de IMOC (netto materiële overheidsconsumptie) met correcties van de indices over de jaren t-3, t-2 en t-1. Deze index is nog niet berekend voor 2020 en daarom wordt de index voor 2019 op extrapolatiebasis aangehouden. De index voor 2019 bedraagt **1,6%**. Vorig jaar werd nog uitgegaan van een index voor 2019 van 1,4%, derhalve een bijstelling van 0,2%. Het CPB heeft de inflatiecijfers voor 2017 en 2018 ook weer bijgesteld met resp. 0,1% en 0,3%. In totaal bedraagt de nacalculatie **0,6%**. Om die reden worden de prijsindex-gerelateerde budgetten voor het begrotingsjaar 2020 verhoogd met **(1,6% + 0,6%)= 2,2%**.

b1. Grondslag voor de loonsom

Ten behoeve van het principebesluit is in het zogeheten normalisatietraject de formatie van de brandweer doorgerekend op basis van max-1 van de functieschaal plus een dekking voor de kosten van zogenaamde "uitloopschalen". Dit vormt tevens de grondslag voor de loonsom van 2020. Dezelfde grondslag (max-1 van de functieschaal) wordt eveneens voor de overige kolommen van de organisatie toegepast. Voor beschikbare vacatures wordt met ingang van 2015 de "max-2"-regel als grondslag genomen.

b2. IKB

In 2018 is het IKB (Individueel Keuze Budget) ingevoerd. Een onderdeel daarvan is dat de 2 dagen bovenwettelijk vakantieverlof zijn omgezet in geld (0,8% extra salaris). Dat betekent dat de loonsommen (één van de uitgangspunten van de begroting) vanwege de invoering van het IKB met 0,8% extra moeten worden verhoogd. Het gaat om een bedrag van ca. € 150.000 per jaar. Dit knelpunt is al eerder bij gemeenten opgetreden, waar het IKB in 2017 werd ingevoerd. Daar is veelal de verhoging van de loonsommen als oplossing voor dit knelpunt gekozen.

c. FPU (Flexibel Pensioen) / FLO

Voor brandweerfunctionarissen met een bezwarende functie geldt het FLO-overgangsrecht. De bezwarende functies komen voor in een viertal gemeenten (Almelo, Hengelo, Enschede en Borne). De financiële implicaties van de regeling zijn voor rekening van de desbetreffende gemeenten (gesloten systematiek).

De uitgangspunten die liggen onder de berekening van de FLO-kosten zijn in 2012 met de gemeenten overeengekomen. Ook bestaat er consensus over de dekking van deze kosten. In 2017 is een definitief landelijk akkoord gesloten over de herziening van het FLO-overgangsrecht. Deze is inmiddels in CAR-teksten uitgewerkt.

De FLO-reservepositie is aanzienlijk toegenomen vanwege het principe van "doorschuiven" van het FLO-pad door medewerkers. Dat principe van doorschuiven is ook in het gerepareerde overgangsrecht nog een optie, waarvan

gebruik zal worden gemaakt. Met de reservepositie kan de komende jaren de lastenstijging als gevolg van de herziening van het FLO-overgangsrecht worden opgevangen en is er geen reden tot acute aanpassing van de gemeentelijke bijdrage.

Bovendien, het ingebrachte budget is sowieso niet structureel van aard: op termijn dalen de lasten, omdat het aantal FLO-gerechtigden allengs verder zal afnemen. De extra lasten van de reparatie kunnen onder de afspraak van "het aanhouden van een constant budget" ook in de tijd worden opgevangen. Budgetverlaging treedt dan later op.

d. Kapitaallasten

Rentelasten en rentebaten

Voor de begroting wordt het omslagrentepercentage berekend door de verwachte rentelasten te delen door de verwachte boekwaarde van de vaste activa per 1 januari van het begrotingsjaar. De rente wordt doorberekend aan de taakvelden waar de vaste activa bij behoren. Het bij de begroting gecalculerde omslagrentepercentage mag op een veelvoud van 0,5% worden afgerond.

Een actuele prognose van het omslagpercentage voor 2020 komt uit op een percentage van 2,03 %. Bij de keuze voor de kleinste afronding komt de te hanteren omslagrente uit op 2,0%. Hiermee wordt gekozen voor een stabiele meerjarige omslagrente. Het verschil tussen de geprognostiseerde en de te hanteren omslagrente moet als een verwacht negatief renteresultaat worden opgenomen.

Vervangingsinvesteringen

De investeringsruimte blijft op peil door de kapitaaluitgaven die in de begroting zijn afgeschreven, op te voeren als vervangingsinvestering. Vervangingsinvesteringen worden met ingang van 2015 gecorrigeerd voor inflatie. Hierbij geldt eveneens het herrekenende IMOC-cijfer van het CPB (voor 2020 dus **2,2%**).

e. Tarieftaken

Voor taken, die niet via de algemene bijdrage van gemeenten worden bekostigd, gelden tarieven die alle bedrijfskosten moeten afdekken. Deze tarieven, gerelateerd aan een reëel te verwachten omzet, dienen tenminste een kostendekkend exploitatieresultaat op te leveren. Dit sluit aan bij de wet Markt en Overheid.

f. Financieringssystematiek

Op 29 juni 2015 heeft het algemeen bestuur besloten om de zogenaamde Cebeon-norm als grondslag te nemen voor de verdeling van de gemeentelijke bijdrage. Op 12 oktober 2015 is met het algemeen bestuur een nadere technische uitwerking van het Cebeon-model overeengekomen. Deze technische uitwerking vormt dan ook de basis voor de financieringssystematiek voor de begroting 2020. In concreto komt het neer op de volgende uitgangspunten:

- Grondslag voor de maatstafaantallen in enig begrotingsjaar (t): septembercirculaire t-2.
- Grondslag voor de verdeelmodule: de per 15 maart (t-1) bekende bedragen per maatstaf.
- Het rekeningresultaat wordt na rato inbreng verrekend met gemeenten.
- Er vindt geen nacalculatie plaats vanwege bijstelling van de maatafaantallen voor enig jaar. De septembercirculaire t-2 blijft leading.